

TELEGRAFUL ROMAN.

Pag. | 300

Телеграфах есе де дое опі не
срешамъ: Меркереа ми Смихъта.
— Препратимеа се аче дн
Сізіа де еседитра фоті; не аче-
ръ ла Ч. Р. поще. аз нані гата. прін
скрісори франкате, адресате вътре
еседитръ.

№ 90.

ANUL I.

Сізіі 14. Noembrie 1833.

Препіах пренспрагиснеі пентр
Сізі есе не ані 7. а. л. м. к.; сар
не о жматате де ані 3. а. л. 30. кр.
— Пентр челалате пентр аде
Транспаніі ми пентр провиніеле
дін Монархія не ані 8. а. л. сар
не о жматате де ані 4. а. л.
Інсерате се ачтеск кс 4. кр.
шірлх аз слове мін.

Депеше телеграфіче.

Паріс 20 Noem. к. п. Монітореле днціндѣз дін Лисавна
дін 5 Noem. к. а пзрітѣ реціна Португаліеі дн зрмареа пашереі.
Дзпъ леі п ртѣ рецескѣ въратѣ рецендіа пль ла Маіорспитатеа
клірономѣла де тронѣ. Лисавна есе дн паче.

Реціна Португаліеі Дана Марія II да Глорія пьскътѣ ла ап
1819 а пзрітѣ дн ані 34 леа ані. Въратѣ еі рецеле Домѣр-
пендѣ, прінчипе дін Саксен-Кобург-Гота (непотѣа рецелѣ дін Бел-
жіі, ші върѣ въратѣ рецінеі Викторіеі), есе пьскътѣ ла ап.
1816 ші стѣ дн върѣтѣ де 37 ані. Прінчипеа де коронѣ Dom Пе-
дро де Олкотареа есе де 16 ані—пъскътѣ 1837—аре днхъ 4
фраціі маі тінері ші дозе сорорі.

Паріс 17 Noemv. к. п. Фаіма ачлѣ деспре лзареа Бъкре-
ціаі прін тзріі, месзреле де банкѣ че се креде кѣ се ворѣ аче,
ші арткѣаі де дзпъті дін моніторе аспра стареі днтреверіеі о-
ріенталі днпедекъ зркеаа въреселорѣ.

Паріс 18 Noemv. Монітореле зиче кѣ стълѣпіреа пѣ се
пѣте кспрінде кз негодѣаі въкателорѣ фъртѣ сѣ пѣлѣ періклітезе. Лп-
саа въкателорѣ аче 10 міліоне хектолітре, днхъ днтревареа де
свѣсістенціі пѣ кѣшпѣ маі пѣлѣ неодіхпѣ, — 3,600,000 хекто-
літре сѣлѣ адсе дін ачарѣ, ші се ащепѣ днхъ о кѣтіме маре.

Одеса 8 Noemv. Вапореле де ресвоіі рсескѣ „Ленікале“
с'а дпекатѣ пѣ де парте де Іалта дн Герсонецѣ, аччоріі ані скъпатѣ.

Ресвоіеле челе дозе але Рѣсіеі дн контра Търчіеі дн
аніі 1810 ші 1828.

(III арткѣаі дн Зісрпалеле „Деба“).

Театрѣаі ресвоіаі. — България, Шѣтла, Варна,
Софіа, мѣнтеле Балканѣаі, Камѣкѣаі.

Дн днпзрѣшіріле пѣстрѣ деспре театрѣаі де ресвоіі, еатѣ
кѣ дн зрѣтѣ вїнімѣ ла ачеле локзрі, знде с'а днкеіатѣ лѣта дн-
челе дозе ресвоіе дін зрѣтѣ ші знде се ва днкеіа ші акзм. Сѣ
ворѣмѣ маі днтеіш деспре България, кпосекътѣ стрѣвекіорѣ
романі свѣт пѣміре де Mezia, каре се ачлѣ днтре Дзпѣре ші мѣн-
теле Бѣлканѣ. Тѣте фортѣределе, кѣте ле пѣмерартѣаі дн днз-
тѣаі Дзпѣреі закѣ дн България. Дн България де свѣс есе Софіа,
ачеа четате пѣлѣ кѣшпѣлїорѣ. Българіі сѣлѣ славі, каріі ла
днчепѣтѣ ані дескѣлекатѣ ачї дѣла дерміі рѣаіаі Волга, знде пѣ-
пѣ ачѣзі се маі ачлѣ о четате каре се пѣмеште Българі. Дн
дѣара ромѣнеаскѣ, знде се ворѣмеште о лїмѣ каре а пѣрческѣ дін
чеа латїнѣ, дн прївінда ворѣмеште рѣші сѣлѣ тотѣ ачїа де стрѣні
ка ші кѣндѣ с'арѣ ачлѣ дн Італїа, дн време че кз българіі се потѣ
днделече фѣрте вїне, кѣчї ачесте дозе лїмѣ се деосебескѣ зна
де алта пѣмаі дн респїкаре. Пѣ лѣмѣ ачестеа атѣтѣ рѣші кѣлѣ
ші българіі пѣртѣрескѣ ачестеаі крѣдїндѣ дрепѣкрѣдїнїосѣ ориѣнта-
ле ші дн серпїсіаіаі Дамнезескѣ се фолосескѣ де ачелешї кѣрїі
вїсерїчештї скрісе кѣ слове кіріліане. Дн Дїстріктѣаі Добрѣдѣа,
каре кспрінде знгїзіаі чѣлѣ маре, каре'лѣ фортѣеаі Дзпѣреа де
пїосѣ, се ачлѣ знд Черкѣ локзїтѣ де тѣтарї ші алѣаі де арабі дін
Егїптѣ. Пѣ тѣтарї 'ї алѣаі рѣші дѣла дерміі Ністрѣаі ші еї се
ашеаарѣ ачї. Еар' арабі фсертѣ прїпїшї дн ресвоіаі не каре 'ла
пѣртатѣ сѣлѣаіаі Махмѣд дн контра лїі Mexmed-Алі ші стрѣ-
пѣртатѣ ачї. Сѣлѣаіаі а дѣмѣндатѣ сѣ лї се деѣе тѣте чѣле тре-
вїнїціосѣ пентр пѣртареа економїеі, дн зрмареа ачестеа колонїа
лорѣ днелорі.

Попрѣдїснеа Българияі, дн каре дозе дін трѣі пѣрїї сѣлѣтѣ
крѣштїні, се прѣдѣмеште ка ла 1 1/2 міліонѣ. Дн четїдї ші орѣ-
теле маі тарї пїчї кѣ се ведѣ мѣсѣлманї. Бенїтѣаі арткѣлѣтѣ
дін ачестѣ дѣартѣ се сїе ла 64 міліоне ші чѣла ані індустріеі ла
10 міліоне франчі, прін зрмаре сѣма днтреаг а бенїтѣаі ачѣ
74 міліоне франчі, дн каре пѣрта прїмеште свѣт пѣміре де кон-
трївїзіонї фѣлспїте 15 міліоне де франчі. Така кѣаіаі пентр
знд раїа (сѣдїтѣ тѣрческѣ де алѣ лїмѣ ші рѣлігіосне) ачѣ 7 1/2
франчі пентр знд стѣлѣаі ші 3 1/2 фр. пентр тотї чѣлалдї іпнї,
карїі треаіаі песте аніаі ані 20 дін върѣтѣ. Фемеїеле сѣлѣтѣ скѣ-
тіте дѣла респнздерѣа ачестеі контрївїзіонї. Дн тіпнлѣаі де фѣдѣ
пѣвара контрївїзіонї се маі пѣреште прін днрїле ші роботеле чѣ-
ле естраордїнарї, каре ле днтрїмѣдеште ресвоіаі аспра пово-
рїзіонї. Шї фїндкѣ азїмѣ дн тѣте зїлеле деспре жѣрѣеле чѣле
марї че ле адскѣ мѣсѣлманїі пентр днтрѣдїнеаа арматѣі дін Ес-
ропа ші Асіа, нїмїкѣ пѣте фї маі фїрескѣ, декѣтѣ ка ші сѣлїшї
крѣштїні че се ачлѣ дн днпѣрїа тѣрческѣ ші сѣлѣтѣ скѣтіці де мї-
ліціі сѣ контрїбїе фїакарѣ днхъ кѣм днхъ раїаі стареа шї авѣреа сѣа.

Българѣаі есе омѣ пѣстрѣторїш, сїлїторїш ші фѣрте темѣторїш
де Дамнезеаі. Карактерѣаі ші оїореа лї сѣ днтрѣаіаі контрастѣ
фѣрте маре кз вїкленїа ші скїмѣдїснеа грекѣаі. Деспре България
се сїзне, кѣ еа пїче одатѣ арѣ фї фѣстѣ ачїа апѣсатѣ ші сѣлѣтѣ
чѣлелалте провинїе тѣрчїеі. Ачѣста есе зїка провинїеі дн тотї
Тѣрчїа знде крѣдїнїлорѣ ле есе іертатѣ ачїі траѣе клопотеле де
не ла вїсерїче днхъ пѣлѣ. Тѣрчїі карїі ані прїченѣтѣ кѣлѣ де вїне
кѣ заче дн интересѣ лорѣ а пѣ днтрїта не ачестї локзїторї дн
контра сѣа, ані трасѣ ші дн ресвоіеле чѣле дін зрѣтѣ, че ле авѣрѣ
кз Рѣсіа, ла тѣте обсїдїанїле фолѣсе днспемпїтїе дѣла българї, фї-
їндѣ кѣ българїі че локзїаі дн четїдї се алѣаіаі не лѣмѣ гарпї-
сѣтеле тѣрчїеі ші ачїа фортїаіаі тѣне вїне де ажѣторїш. Орї шї кѣлѣ
ані крѣдїаі тѣрчїі не локзїторїі крѣштїні дін България, кѣшпѣлѣаі ші
крѣдїареа ачѣста пѣ ані дѣспїне'о кз ачѣа парте а провинїеі, каре
се есїнде дѣла Нікополе ші Тѣрнопа пѣлѣ ла маре пѣрѣ. Крѣ-
дїрїле ачесте адекѣ п'аі валоре пентр България де свѣс, каре ко-
прїнде чѣле дозе пашалїскїі маі ані Бїдїнаі ші ані Софіеі. Дн
прїчїна ачестеа с'аі днтѣмплїатѣ, де ла аніаі 1841 вѣзжандѣ българї,
кѣ сїстема дѣсноїереі шї а днпїлѣрїеі крѣде не зї че перѣе, а-
ажншї фїндѣ ла дѣспѣрадісне се днтчкарѣ а се рескѣла аспра
днпїлѣторїлорѣ сѣі. Шї е лѣкрѣ де мїнѣне, кѣ днѣмнѣаі чѣлѣ маі
д'анрїне ла ачесте днпїлѣрїі ші дѣсноїерї днхъ дѣдѣ кїарѣ хатїшерї-
аіаі де Гїзлѣане, не каре сѣлѣаіаіаі Махмѣд днхъ словѣзїсе кз а-
чѣлѣ скѣлѣ, ка сѣ скапе не крѣдїнїі де дѣсноїерїле пашелорѣ тѣр-
чїеі. Днхъ сїстема чѣа позѣ че с'а днтрѣдїаі прїп ачѣлѣ хатї-
шерїаі дн прївінда контрївїзіонїлорѣ кзлѣгѣторїі де дѣре се пѣ-
мїрѣ деа дрепѣаіаі де кѣтре гѣвернїш ші кзлѣсерѣ ші контрївїзіонїле
дн пѣтеле ачѣаіаі. Фѣлспїрїтеле контрївїзіонїі але раїалелорѣ се
контрасерѣ тѣте дн зна. прін каре месзрѣ се кредѣ кѣ се ва
пѣне ставїлѣ ла тѣте шѣпкѣтїрїеле, апѣсрїрїле ші авѣсрїрїле, Тѣрчїі
днхъ ані фѣстѣ маі гата ачїі днпѣрїаа пѣрта че о авѣаі де а рѣні ші
дѣсноїа кз дорїнда де ачїі ресѣзна де ачѣле позе ашезїмїпте атѣтѣ
де зрїсіте. Ла българїі чѣі сїмїлії шї фѣрѣ де пїче о кѣлѣтѣрѣ, не-
прїченѣторїі де а чїті шї скріе, лїсе дѣдѣ рѣваше де прїмїре кз то-
тѣаі ачѣле ані неїспѣрїаі, ші днхъ ачѣеа се сїзіаі а респнзнде дѣ-
рїле дндоїте сѣлѣ шї днтрїеі. Дѣкѣ сѣрманиі пѣмаі авѣаі банї ка
сѣ пѣлѣаскѣ, лї се трїмїтеаі есеаізісне де зрѣдїі сѣлѣаіаі, карїі

findă mai multă tărâhară decât ostate, seavriașă krzimiile cele mai dinfortiorie. An zrmă isevti o rescolă. Bălgarii, kari' mi fuzkeră sokotela pe avtorizășă sbriloră, kă kari' slytă de o vity mi pe lăgă aचेа mi vechini, se vezzră dusheladi mi biata dery, kare se dede an tnyele arnydiloră ajzise an ktyeva lzpe devastată mi dmpilaty prin kryvcheniele, repirile mi otoryile aчелора. La remestrydzinea soliloră esroneni an zrmă mi trase porya pe arnydy din dery, tnyimidndă mlyidy regzaty an lokzly lory. Kă tote aचेа deklyndă reformele Salyanlykly Maxmădă aș dnyenstă a alya asklytare mai mlyt la tary, mi mai alyesă deklyndă fuzlyl aчелыа salyanlykly Abdal-Meyidă a slobozity tancyatly adekă o patent pe nentry organicydnyia internt, coryea balygrylory a dnyenstă a se prezache an ktya spre bine, krychepea dnyene a se ktya, krychiny chei kă stară byt dnteyary skolye nentry tnyerime mi proventelo agryklytrey mi ale komercylyl se dntydryt vyzhndă kă oky. Ns se porye dntă nera, kă bynecacyrile tancyatlyl slytă dntă totă prekarye mi fary de nyche o garyady, mi klyră nentry kă taryctmlyl chel veyk mi ryvinyt se alye adnyk dnyrdychynat dnt taryvzryle poporyly, se dntknydyrt mi se vatynt aчелe adece opy.

Taryi chei veyk se alye astyly dnt'o lnyt forye vlyt kă reformyrtory, adekă kă taryi chei klytyady an ktya. Remid-Pasha mi chei che eynă de a lăi partity reformyrtory aș sly fyt nsmay dady nyos dely klyrtă, dnt kym c'a fkytă aचेа dnyainye de trey an klynd kă pryonireu krychinyt dely Aleno, mi atnyit partitya chea ryvinyt ajznye la klyrtă mi dnt totă tancyatlyl ns se alye alye deklyt vorye goly, fary de nyche o dntempare.

Orashelo chelo mai dntemnyrtory ale Balygrye slytă: Bidi-nyly, Ryvnyklyl mi Cilyrtia, tote aचेа lnyt Dnytre; Shm-ly aly dntă lory tary kă tancyrt, Barya forytreyat mi skely la taryea neagry, Taryova, kare a fostă odynryt klytaley reylory balygryshy mi Sofia klytaley alye nashlykly mai tary. Alynia Balykanyly se dntinde dely dnteyymlye skryshy paly la taryea neagry, mi dntre Taryova mi shesly dely Filynopol ajznye la o dntymyde de 2200 metrye. Trey zlye de klyrtory se chery dntă vrye otzly a tnye dea lnytă peste lnytly aचेа mlyte. Pe lnyt mlytelo, klyrtă nentry omeny nedestryl, slytă shes dntshyrt nary, kare dntă peste mlyte, kare an tnyntly chel frymoe de veyrt tote slytă praktykaly dntory o armaty mi a e artylery. Nsmay mi mi kolea se chere, kă canery sly oblyasly nacyntelă dntmlyl; dar kă tote aचेа se alye mi strymtory mi pre-neste, kare dntă vory fyt antrate de o dntemnyrtory potere armaty, potă fyt de mare imortantă. (va ryma)

Monarxia Astryakly.

Transilvania.

Cilytă 15 Nov. Gazetelo agryt strylye, klytă mi chelo pnyntelono dntă totă dntă sparyt kanylă despre lzpta dely Oltenyia mi dely Cilyrtă. Chelo strylye mai vrytos enlyezely aș nyskoyt chelo mai maly avskyrtzyt, amia Tymeslyl adnye o depent telegrayklyt prosenyt dnt'isyvory sekryt prekm zlye, kymk taryi aș tnyetă Blykrychlyt kare ardy an trey lokzry, mi kă Ryvny se retrată klyre Bramov. Kă 15000 taryt c'ary dnye prin Serbya, kă sly talye de klyre Rasya: Byntă deograyt a D. korespondente. Dntre aचेа ns se alye nymkly se se fye dntemnyrtă chela mai dntemnyrtă an kym-nyly vrytlyt nyche dntro parte nyty dnt alyt, operacyonyle che dea dntvolatly Omer-Pasha se adkryt dnteralely spanylyt Prim, kare talyntlyl se de a porya resvoy la dovedyt de mai mlyte opy. Nyk korespondente din Cilytă an O. D. P. deskrye staraya de akym a Romanyly, mi zlye kă ea alyt mi an totă lokzly tnyes se fye de chel mai mare interesy, kă ar fyt dntă f'rye gref a prvy an lyvnyrtlyl administracyonyle dntey aचेа, nentry kă mi chelo nacyne organetnylyche kă dnteylyl amydeshkly. An prisynda aचेа zlye korespondentelo kă este interesante a vedea, kym zny lokzyrtay fyt Romanyly vlyt alyt la Cilytă kă sly alyt postyly. Zlye mai dntemnyrtă an atyta este adenyrtă, kymk tnytlyl mi nntelo dnteyrtorylory de mai nanyte kstăly dntă, prekm mi aktyvitateu jadyntorylory, mi kă forye nsmay an lokzrye vryt se alyt operacyonyle saryvryze komendandy pseyt asyrya administracyonyle politye prekm

chere statyly de resvoy, mi anoy adoyt kă tokmay aचेа mestre cnyntă cymnatia lokzyrtorylory chelory de o cymnytă (?) mi de o krydnyt kă rymit nentry el. —

Korespondentelo zlye mai dntemnyrtă kă mskalyt vory fyt an pryncipate nlyt la 60,000 kare operelye, dntă nentry vryoktyeva dntvnyrtă pe dntemnyrtă ale tarylory sly ns tnyt nyme o dnteyre rtytychyt despre reslytalyl chel de pre zrmă aly aचेа toryt entacyatny de cymnytă nacyonale kari se lnyt vryetse, e fyt klytyată mi klye vnt reslytă bynt mi dnt tnyrtarycyrea ryvnylory, mi porye kă vory klytya mi mai mlyte folosynde, despre saryshlyt aचेа tary resvoy dntă nlyt mskalyt vory alye de a faye nsmay kă taryt ns porye fyt nyty o dntoyaly, klyt dntă jzdekata vnt foytyrt stavale as-stryakly eminent kare nsmay atnyt se dntoryse din kastrele tarychey mi mskalyt mi kare a nentrekty akoly mai lnyt tnynt, provydznea montyryl mi armatrya tnyelory pseyt ns lnyt nymkly de doryt, kaly artlyrye mi kavalerie slytă emyneny, dntcylyna mi ordinea bynt se dnteyre de clye, iary an armata taryeshy nelyt dntemnyrtelo talynt ale cymnatyrtorylory doktory, dnteshkly mlyte din mentyonatelo momente dntmnyrtă, adanye dntă fory-lyl de iaryt che este amklyl lnterale aly ryvnylory, mi se porye lzya kă tote kompekcynda, kymk dntlyklyrtalyl foyt aly mlytmanylory dedady la klytă mai vlyt se va slytlyt klyrtly. Dnt-ty aचेа armata reseshy se va totă dntmlyt mi an saryshlyt taktyka mi nentrytaryea tnyes sly dntmlyt.

Vestytorylyl romanyeshkly kare de mai mlyte septembye dntea ne vny ertyt, klyrtlye manifestylyl dnteratyly Nikola, mi kymk an 1 Noemyr, c'a dntă la 9 orey dntmlyt an katedralea Metropolye an presenctia fnykcyonarylory mlytary mi chyly rymy, che se alye an klytalye, aly DD. medzary aly saryshlyt ekstradynarylory administratylyl, a mai mlytory boery mi notalyt otyshenyty mi a o-tycherloryl romany C. Lyvnyt mi chyndes manifestylyl dnteryteskly c'a klytaty de Emynenctia cea prytyle mlyrtopolityl Nymkly „Mlyre chely din „Nylytme“. Atlye mi despre dntmlytlyle dely Cilyrtă mi Oltenyia.

Astrya. Blyea Korespondynda zrmtyrtay din O. D. P. kă dată din 19 Noemyr. k. n. deslyshyrt amia dnteyenyte pseytlyne politye de astyly, klytă ns potesh a ns o dntmlyt mi chyrtorylory postyly. Klytă an klytaly septembye aचेа arzyklyt o prvyre peste clytacyne politye, ns alytlyt nyche o fanyt, kare arly artya klyre slytaryea oryzyntelă politye. Ba dnt kontry avstryandy dely tote emynentelo politye c'a dntestytlyt tary statyly politye aly avskyrtorylory dely manifestylyl reseshy chel de ne zrmă, Prysa fanytlyeshkly mi enlyezeshkly este mai antyrtă, kă opy klytă, mi bryvady statylyl nrttyrtay de politye araty la deosevite lokzry o dntmlyt mi krytacyne, che vnt reslytă dntmlytlyt nymkly mai nacynt porye fyt, kă dntmlytlyt. Foytelo despre proyekte de pote mlytchyrtay c'a sly cnyntă fady kă taryea vonyt a aktyly reseshy mi a dntlyklyrtalyt eporyt aly osmanlylory. Boly che se tnyea la dntemnyrtă a fyt kryalye kă resente felyrtay, a eryntă akym an o boly istrye ferynte, la kare se pare, kă se potă alylea nsmay slobozry de slyde, mi medycine eroyle, mi che e mai rey, boly se pare kă dnt an lytore. Kă klytă se dntinde cherya oryentale, kă atyta mai tary se faye mai prymenlyt sly nentry taryea nntelă din Ezyrona. Natymyde amenyntă kă anryndery, mi neryklyose dntermyndylyt amenyntă kă vory dntly an saryshlyt prin lnyt ferykare.

Dekă c'ary fyt saryshlyt drama stratykly la Dnytre kă aly seş dose lvyry — prekm se kany accentu de otye — atnyt arly fyt fostă sperandy nentry dnteyenereu poterylory maly. prin poterea resytenctyey dntă, kareu o deslyshyrt Taryia, c'a dată vnt potylyt mai mlyt poterylory e protectrye, kă sly o saryshlyt. Poterye anscene, kare mai mlyt seş mai nacynt atyrt dely omyntlyne nalykly, se mlyt prin aचेа totă mai tary nanyte, an vrye che Rasya an parte cea, lnyt korya rellyosy, che a lvyt la poporele sele, akym nsmay e an stare a se retraye.

Sly tnyeshy dntă la fanyte, mi vonyt alye mai dntmlyt de a-tenctylyne aचेа dnteyrtarye, kymk poroklyl armelory nlyt akyma ns a fostă nentryntoryt tarylory. Ba dnt kontry e potă se se

Бiєна 21 Ноєм. к. п. Кореспондiнiа Астерiакi арх архiто-
 реа шiре: Дзпъ лiщiицiри дiн С. Петерсбургъ дiн 12 Ноєм. а
 соцiтi аколо кiн кiриеръ каре а адсцъ шiреа кiм кi вржiишiе лiе
 паш декикъ дiн Асiа дiн партиа тiричлоръ. Ачестi а дiнтръ дiн
 пашаицiи дiн Корсъ дiнтръ Гампi (Александрополе) шi Акалiкiкъ,
 шi аф фостъ реллiишiи дзпъ о лiштъ децiа дiн дiнокатъ де кор-
 пiа дiн обсервационе рiсскъ сiшт команда Принципiа Бiриати-
 ски кi о пердере де омие де фiчiорi. Деспре о ловiре ла Батмъ
 шi деспре лiареа фортiа С. Нiкоiа нi се шiе нiмiкъ дiн С. Пе-
 терсбургъ.

[illegible]

Зібралеле де Франк-Фортж жистіфікє гверіуїш рсесекъ аспра імпєтєрії, кєт къ аръ єі аєлєтєр дї манїєстєтєж сєє лє патїтімє рєлігієсє. „Манїєстєтєж рсесекъ“ скріє корєспєндїтєлє вїєпєтєж „нє аєлєтє лє сїмїлєж рєлігієсє аєл рєшілєтє мєі мєлїтє дєкєтє кє єстє нєптрє зїлє актє дє лїпєтє, кє єстє а сє прїмї кє о консєкєсїєтє патїєлє а декларєцієнє дє рєсєїє а тєрмілєтєр. Ачєстє актє пєлє ачєлєтє мєі кє сємїтє нє пєпєлїтїкє цїнєрє а Тєрмілє, шї дєкє вєрєдєтє дє о фрєтє чєркієсїєтє а тєрмілєтєр“ а тєпї нє трє-

TELEGRAFUL ROMAN.

Pag. | 304

Telegraful este de doi ori pe săptămână: Miercuri și Sâmbătă.
— Prenumerățiunea se face în Sibiu la expeditura foiei; pe afară la C. R. poște, cu bani gata, prin scrisori francate, adreșate către expeditor.

N^{ro} 90. ANUL I.

Sibiu 14. Noemvrie 1853.

Prețului prenumerațiunei pentru Sibiu este pe an 7. fl. m. c.; ear pe o jumătate de an 3. fl. 30. cr. — Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarhia pe un an 8. fl. ear pe o jumătate de an 4. fl. — Inseratele se plătesc cu 4. cr. și rulu cu slove mici.

Depeșe telegrafice.

Paris 20 Noem. c. n. Monitorele înștiințază din Lisabona din 5 Noem. că a murit regina Portugaliei în urma nașterii. După legi poartă regescul bărbat regiența până la Maioruntatea clironomului de tron. Lisabona este în pace.

Regina Portugaliei Duna Maria II da Gloria născută la an 1819 a murit în al 34lea an. Bărbatul ei regele Domfernand, principe din Sacsen-Coburg-Gota (nepotul regelui din Belgii, și văr bărbatului reginei Victoriei), este născut la an. 1816 și stă în vârstă de 37 ani. Principele de corună Dom Pedro de Olcontarea este de 16 ani — născut 1837 — are încă 4 frați mai tineri și două sorori.

Paris 17 Noemvr. c. n. Faima falsă despre luarea Bucureștiului prin turci, mesurile de bancă ce se crede că se vor face, și articolul de dăunăzi din monitoare asupra stărei întrebării orientale împedecă urcarea burselor.

Paris 18 Noemvr. Monitorele zice cum că stăpânirea nu se poțe cuprinde cu negoțul bucatelor fără să nu'lu periclitize. Lipsa bucatelor dă 10 milioane hectolitre, însă întrebarea de subsistență nu cășună mai mult neodihnă, — 3,600,000 hectolitre sânt aduse din afară, și se așteptă încă o cătime mare.

Odessa 8 Noemvr. Vaporele de resboi rusesc „Ienical” s'a înecat nu de parte de Ialta în Gersones, feciorii au scăpat.

Resboiele cele două ale Rusiei în contra Turciei
în anii 1810 și 1828.

(III articol în Ziurnalele „Deba“).

Teatrul resboiului. — Bulgaria, Șumla, Varna, Sofia, muntele Balcanului, Camciucul.

În împărțirile noastre despre teatrul de resboi, eată că în urmă vinim la acele locuri, unde s'a înceiat lupta în cele două resboie din urmă și unde se va înceia și acum. Să vorbim mai înteu despre Bulgaria, cunoscută străvecilor romani sub numire de Mezia, care se află între Dunăre și muntele Bălcănu. Tote fortărețele, câte le numerarăm în ținutul Dunărei zac în Bulgaria. În Bulgaria de sus este Sofia, acea cetate multă compănită. Bulgarii sânt slavii, cari la început au descălecat aici dela țărmii râului Volga, unde până astăzi se mai află o cetate care se numește Bulgari. În țeara românească, unde se vorbește o limbă care a purces din cea latină, în privința vorbirei rușii sânt totu așa de străini ca și când s'ar afla în Italia, în vreme ce cu bulgarii se pot înțelege foarte

bine, căci aceste două limbe se deosebesc una de alta numai respicare. Pe lângă acesta atât rușii cât și bulgarii mărturisesc aceeași credință dreptcredințioasă orientală și în servițiul Dumnezeesc se folosesc de aceleși cărți bisericești scrise cu slove ciriliane. În Districtul Dobrugea, care coprinde ungiul cel mare, care-l formează Dunărea de gios, se află un Cerc locuit de tătari și altul de arabi din Egipt. Pe tătari 'i alungară rușii dela țermii Nistrului și ei se așezară aici. Ear' arabii fuseră prinși în resboiul pe care 'la purtat sultanul Mahmud în contra lui Mehmed-Ali străpurtați aici. Sultanul a demădat să li se dee toate cele trebuincioase pentru purtarea economiei, în urmarea aceasta colonia lor înflori.

Poporățunea Bulgariei, din care două din trei părți sânt creștini, se prețuește ca la 1½ milion. În cetăți și orașele mai mari nici că se vedă musulmani. Venitul agriculturii din această țeară se suie la 64 milioane și acela al industriei la 10 milioane franci, prin urmare suma întreagă a venitului face 74 milioane franci, din care norta primește sub numire de contribuțiuni feliurite 15 milioane de franci. Tacsă capului pentru un raia (sudit turcesc de altă limbă și religie) face 7½ franci pentru un stăpân și 3½ fr. pentru toți ceilalți înș, cari trecară peste anul al 20 din vârstă. Femeile sânt scutite dela răspunderea acestei contribuțiuni. În timpul de față povara contribuțiunii se mai mărește prin dările și robotele cele extraordinare, care le îngrămădește resboiul asupra poporățunii. Și fiindcă auzim în toate zilele despre jertfele cele mari ce le aduc musulmanii pentru întreținerea armatei din Europa și Asia, nimic pôte fi mai firesc, decât ca și supușii creștini ce se află în imperia turcescă și sânt scutiți de miliția să contribue fiecare după cum îl rabdăstarea și averea sa.

Bulgarul este om păstrătoriu, silitoriu și foarte temătoriu de Dumnezeu. Caracterul și onora lui stă într'un contract foarte mare cu viclenia și schimbățiunea grecului. Despre Bulgaria se spune, că ea nice odată ar fi fost așa apăsată și subită ca celelalte provincii turcești. Acesta este unica provincie în tota Turcia unde creștinilor le este iertat a și trage clopotele de pe la biserice după plac. Turcii cari au priceput cât de bine că zace în interesul lor a nu întârita pe acești locuitori în contra sa, au tras și în resboiele cele din urmă, ce le avură cu Rusia, la toate obsidiunile folose însemnătoare dela bulgari, fiind că bulgarii ce locuiau în cetăți se alătură pe lângă garnisioanele turcești și așa forma trupe bune de ajutoriu. Or și cât au cruțat turcii pe locuitorii creștini din Bulgaria, cumpătul și cruțarea acesta nu au deprins-o cu acea parte a provinciei, care se estinde dela Nicopole și Târnova până la marea neagră. Cruțările aceste adică n'au valoare pentru Bulgaria de sus, care coprinde cele două pašalicuri mari al Vidinului și al Sofiei. Din pricina aceasta s'au întâmplat, de la anul 1841 vezându bulgarii, că sistema despoierii și a împilării crește pe zi ce merge, ajunși fiind la desperațiune se încercă a se rescula asupra împilătorilor se. Și e lucru de minune, că îndemnul cel mai d'apropo la aceste împilări și despoieri îl dede ciară hatîșeriful de Giulahane, pe care sultanul Mahmud îl slobozice cu acel scop, ca să scape pe creștini de despoierile pașelor turcești. După sistema cea năuă ce s'a introdus prin acel hatîșerif în privința contribuțiunilor culegătorii de dare se numără de dreptul de către guvern și culăseră și contribuțiunile în numele celui. Feliuritele contribuțiuni ale raialelor se contraseră toate în una, prin care măsură se crede că se va pune stavilă la toate mănăstirile, apăsările și abuzurile. Turcii însă

aă fostă măi gata a'şă împreuna pofta ce o avéu de a răni şi despoia cu dorinţa de a'şă resbuna de acele noué aşezăminte atâtă de urgisite. La bulgariî ceî simpliî şi fără de nice o cultură, nepricepători de a citi şi scrie, lise dedeu revaşe de primire cu totulă false aă neisprăvite, şi după aceea se siliaă a respunde dările îndoite séu şi întreite. Décă cârmanii număi avéu banî ca să plătiască, li se trămiteau esecuţiune de arnăuţi sălbaticî, cariî fiindă măi multă tâlhari decâtă ostaşi, sevârşiaă cruzimile cele măi înfiorătorie. În urmă isbuti o rescólă. Bulgariî, cariî 'şă făcuseră socotéla pe ajutoriulă sârbiloră, cu cariî sântă de viţă şi pe lângă aceea şi vecinî, se vezură înşelaţi şi biata ţeră, care se dede în mânele arnăuţiloră ajunse în câteva lune devastată şi împilată prin crânceniele, repirile şi omorurile acelora. La remustrăţiunea soliloră europeni în urmă 'şă trase pórtă pe arnăuţi din ţeră, trămiţindă miliţiă regulată în loculă loră. Cu tóte aceste decândă reformele Sultanulă Mahmudă aă început a afla ascultare măi multă la turci, şi măi alesă decândă fiiulă aceluia sultanulă Abdul-Megidă a slobozită tansimatulă adecă o patentă pentru organisaţiunna internă, sórtea bulgariloră a începută a se preface în câtva spre bine, creşterea începe a se căuta, creştiniî ceî cu stare bună întemeiară scóle pentru tinerime şi proventele agriculturēi şi ale comerţiului se înmulţiră vezândă cu ocii. Nu se póte însă nega, că binefacerile tansimatulă sântă încă totă precarie şi fără de nice o graniţă, şi ciară pentru că turcismulă celă veciă şi ruginită se află adâncă înrădăcinată în năravurile poporului, se încungiură şi se vatămă acele adese ori.

Turciî ceî veci se află astăzi într'o lungă fórté viiă cu reformătoriî, adecă cu turciî ceî cultivaţi în câtva. Reşid-Paşă şi ceî ce se ţină de a lui partită reformătoriă aă să fiă număi daţi giosă dela cărmă, după cum s'a făcută acésta înnainté de trei ani cândă cu prigonirea creştiniloră dela Alepo, şi atunci partita cea ruginită ajunge la cărmă şi din totă tansimatulă nu se alege alta decâtă vorbe góle, fără de nice o însemnare.

Oraşele cele măi însemnătorie ale Bulgariei sântă: Vidinulă, Ruşciuculă şi Silistria, tóte aceste lângă Dunăre; Şumla ună locă tare cu şanţuri, Varna fortăreaţă şi scelă la marea neagră, Târnova, care a fostă odinióră căpitalea regiloră bulgăreşti şi Sofia căpitalea ună paşalică măi mare. Linia Balcanuluiă se întinde dela înguşimile sârbeşti până la marea neagră, şi între Târşova şi şesulă dela Filipopoli ajunge la o 'nălţime de 2200 metre. Trei zile de călătoriă se ceră dacă vrea omulă a trece dea latulă peste lanţulă acestui munte. Pe lângă multele cărări pentruu ómeni pedestrii, sântă şese drumuri mari, care ducău peste munte, care în timpulă celă frumosă de veară tóte sântă practicabili pentru o armată şi a ei artileriă. Număi ici şi coela se cere, ca saperiî să obliască puţinţelă drumulă; dar cu tóte aceste se află şi strimtori şi prepaste, care dacă voră fi apăsate de o însemnătoriă potere armată, potă fi de mare importanţă.

(va urma)

Monarhia Austriacă.

Transilvania.

S i b i i ũ 15 Nov. Gazetele atâtă străine, câtă şi cele pământene încă totă îşi spargă capulă despre lupta dela Olteniţa şi dela Giurgiū. Cele străine măi vârtosă englezeşti aă născocită cele măi mari absurdităţi, aşia Timesulă aduce o depeşă telegrafică prospetă din isvoră secură precum zice, cumcă turciî aă trecută Bucureştiî care ardă în trei locuri, şi că Ruşiî se retagă către Braşovă. Că 15000 turci s'ară duce prin Serbia, ca să'i taie de către

Rusia: Bună geografă e D. corespundinte. Între aceea nu se aude nimic să se fie întâmplat ceva mai însemnat în câmpul bătăliei nice dintr-o parte nici din alta, operațiunile ce le-a dezvoltat Omer Pașa se adscriu generalei spaniolă Prim, care talentul său de a porta războiul la dovedit de mai multe ori. Ună corespundinte din Sibii în O. D. P. descrie starea de acum a României, și zice că ea aici și în tot locul trebuie să fie de cel mai mare interes, că ar fi însă foarte greu a privi în launtrul administrațiunii țerei acestei, pentru că și cele puține organe publice cu încetul amuțesc. În privința aceasta zice corespundintele că este interesantă a vedea, cum unii locuitori ai României vin aici la Sibii ca să audă noutăți. Zice mai departe că atâtă este adevărat, cumcă titlul și numele deregătorilor de mai înainte costau încă, precum și activitatea judecătorilor, și că firește numai în locurile unde se fac operațiunile supravegheze comandanții rusești asupra administrațiunii politice precum cere statul de război, și apoi adaugă că tocmai aceste măsuri sting simpatia locuitorilor celor de o semănă (?) și de o credință cu rușii pentru ei. —

Corespondintele zice mai departe că muscalii vor fi în principate până la 60,000 care opereze, însă vreodată învingeri ne însemnate ale turcilor să nu tragă nime o încheiere răstăcită despre rezultatul cel de pre urmă al acestor entuziasmați de simțul național care se luptă vitejește, ei au câștigat și câte un rezultat bun și după mărturisirea rușilor, și poate că vor câștiga și mai multe folosințe, despre sfârșitul acestui război însă până muscalii vor avea de a face numai cu turcii nu poate fi nici o îndoială, căci după judecata unui ofițer stabal austriac eminent care numai atunci se întorsese din castrale turcești și muscălești și care a petrecut acolo mai lungă timp, proviziunea monturului și armatura trupelor rusești nu lasă nimic de dorit, căi artileriei și cavaleriei sânt eminenți, disciplina și ordinea bună se înțelege de sine, iară în armata turcă pe lângă însemnatele talente ale singuraticilor ductori, lipsesc multe din menționatele momente însemnate, adaugă încă frigul de iarnă ce este amicul natural al rușilor, și se poate lua cu toată consecința, cumcă înflăcăratul foc al musulmanilor dedată la climă mai blândă se va stăpâna curând. Într'aceia armata rusă se va tot înmulți și în sfârșit tactica și perdurarea trebuie să învingă.

Vestitoriul românesc care de mai multe săptămâne dădea ne veni erași, cuprinde manifestul împăratului Nicola, și cumcă în 1 Noemv. s'a ținut la 9 ore dimineața în catedrala Metropoliei în prezența funcționarilor militari și civili ruși, ce se află în capitale, ai D.D. medulari ai sfatului extraordinar administrativ, a mai multor boeri și notabili orașenești și a ofițerilor români S. Liturgiă și citind manifestul înperătesc s'a cântat de Eminența sa părintele mitropolitul Nifon „Mărire celui din Înălțime“. Atinge și despre întâmplările dela Giurgiu și Oltenița.

Austria. V i e n a Corespundința următoare din O. D. P. cu dată din 19 Noemv. c. n. desfășură așa înțelepțește pusețiunea politică de astăzi, câtă nu putem a nu o împărtăși și cititorilor noștri. Când în capetul săptămănei acestei aruncăm o privire peste situațiunea politică, nu aflăm nice o faptă, care ar arăta către sânnarea orizontului politic. Ba din contră abstrăgându dela toate evinemintele politice s'a înreutățit tare statul politic al lucrurilor dela manifestul rusesc cel de pe urmă. Presa franțoză și engleză este mai amărită, ca oricând, și bărbații statului purtători de politică arată la

deosebite locuri o disonanță și iritațiune, ce unuî rezultat înpăciuitoriu nimicū mai puținū pôte fi, ca înaintătoriū. Faimele despre proiecte de note mizlocitorie s’au stinsū față cu tarea voință a actului rusescū și a înflăcăraturū spiritū alū osmaniilorū. Bóla ce se părea la începutū a fi curabile cu regente feliurite, a eruptū acum în o bólă iute ferbinte, la care se pare, că se potū apleca numaî slobozirī de sânge, și medicine eroice, și ce e mai reū, bólă se pare că dă în lungóre. Cu câtū se întrinde cërta orientale, cu atăta mai tare se face mai primejdiosă pentru pacea obștésză din Europa. Patimile amenință cu aprinderī, și periculóse determinățiunī amenință că vorū învia în sfărșitū prin lungă frecare.

Décă s’arū fii săvărșitū drama strategică la Dunăre cu una seū doue lovirī — precum se cam aștepta de obște — atunci arū fi fostū speranță pentru înțelegerea poterilorū mari, prin portarea resistenței însă, carea o desfășură Turcia, s’a datū unū motivū mai multū poterilorū ei protectice, ca să o spriginésză. Poterile apusene, care mai multū seū mai puținū atárnă dela opiniunea publică, se mână prin acésta totū mai tare nainte, în vreme ce Rusia în partea sea, lângă córda religióasă, ce a lovitū la poporele sele, acuma numaî e în stare a se retrage !

Să mergemū însă la fapte, și vomū afla mai demnă de atențiune acea înpregiurare, cumcă noroculū armelorū până acuma nu a fostū nepărtinitoriū turcilorū. Ba din contră ei potū să se laude cu vreocâteva favoratorie afere, care de și nu sântū de natură întinsă seū hotărătóriă, totuși aū fostū destulū de brilante, ca să facă efectū, și ca să lucre moralicește asupra spirituluiū trupelorū. Stabulū generale alū lui Omer Pașa este în tótă întâmplarea condusū de o însemnată personalitate acésta arată tóte iscusitele mișcări părute, ce sântū proiectate cu securitate și îndeplibite cu o îndreznire. Nice părăsirea Olteniței nu se pôte altfeliū privi, de câtū ca o retragere, căci nu a fostū siluită prin lupta contrariului, ci de voe bună fiindū că turcii avură timpū de ajunsū a ruina fortulū seū acolo, și a se retrage în rândū. Se numește de obște ca Șefulū stabulū generale alū armatei turcești dela Dunăre, generalele spaniolū Prim, fiindū că mișcările strategice lase a înceia la o mai înaltă conducere militară, și generalele Prim are renume de unū bărbatū cu esperiință și cunoștințe mari.

Ce se atinge de câmpulū resbelului din Asia noi nu ținemū știrile de biruințe ale buletinelorū turcești de izvóre secure. Pe scena asiatică sântū publicațiunile turcești totū în acelū folosū, cum sântū publicațiunile rusești la Dunărea de giosū“. În Europa au buletinii din București avantațiū naintea celorū turcești, pentru teatrulū de resbelū din Asia are aprópe stătătoriulū Ziuernale de Constantinopole avantațiū naintea celora lalte foī europene. Décă buletinii rusești se potū primi numaî cu reținere la cei turcești, ce totū deuna este de lipsă, cândū avemū știrile unei partite luptátorie naintea nóstră, atunci citirea buletinelorū turcești cerū și mai mare precauțiune, fiindū că aci îngănfarea orientale mărește și mai tare înfățișarea pãrtinitoriă.

Ce noă se pare pe teatrulū de resboiū asiaticū de mai mare însemnătate, decâtū lovirile mice între ruși și turci, este pusețiunea ce o vorū lua corăbiele flotei anglo-franțozești acolo. Noi nu ne îndoimū, cum că într’una de zile nu’mi vorū poté reținea angli curiositatea lorū a face o cercetare cu una seū doue corabie la Batumū, de arū fi și numaî pentru aceea, ca să ducă acolo vreunū reportătoriū alū Timesului. Unū astfeliū de toristū englezescū este la tótă întâmplarea în marea négră o neplăcută arătare, care puținū aduce

spre înaintarea păcii. Pentru că unde a fost odată englezul acolo este obicinuit a veni mai mulți după olaltă, și prea mulți astfel de oșpeți în marea négră, ce nu e dedată cu astgeliu de arătări nu va plăcea de bună sémă Rusiei.

Noi privim la toate faimele de întreprinderi resboioase, ce au intențiune să facă ambele flote în marea négră, numai de marfă gazetariă, așa precum nu dăm crezământ nice știrea, cumcă imperatul Nicolaș ar fi deciarat, că arătarea macăr numai a uneia corăbiei englezești au franțoești în marea négră, se va privi de deciațiune de resbelu. Noi cu mult mai tare cugetăm, cumcă marina rusescă, decât ar întâlni o corabie singuratică englezescă sau franțoească înotându pe marea négră, ar saluta-o fără îndoială, sau ar răspunde la salutarea aceia, precum acesta este obicinuit între flamurile înprietenite.

Cu toate aceste punctul acesta este unul din cele mai ușor de rănit în totă situațiunea europeană, pentru că el dintr-o parte este tocmai așa de momitori pentru interesele englezești, cât și aștătoriu pentru cele rusești.

Unde vine atât la stăpânirea de sine, cât și la moderațiune, acolo este pericolul, decât fitilul este aproape de vasul cu erba de pușcă, cu atât mai primejdios decât stă un parlament înderăptul purtătorului de fitil și îl mână înainte.

V i e n a 21 Noem. c. n. Corespunzătoare Austriacă are următoarea știre: După înștiințări din S. Petersburg din 12 Noem. a sosit acolo un curier care a adus știrea cum că vrăjmașele sale descis în Asia din partea turcilor. Acești au intrat în pașalicul din Cors între Gumri (Alecsandropole) și Acalcic, și au fost reînpiși după o luptă destul de înfocată de corpul de observațiune rusesc sub comanda Principelui Buriatinski cu o pierdere de omie de ficiori. Despre o lovire la Batum și despre luarea fortului S. Nicolaș nu se știe nimic în S. Petersburg.

Întâmplări de zi.

La Candia domnește o nepăciuire și se așteaptă acolo mișcări resculătoare.

Tot astfel de știri se aud și dela granița Greciei. O societate secretă este foarte activă a aduce bani pentru întemeierea imperiului bisantin.

Scrisori de S. Petersburg în „morning hronicle” spun, cumcă în totă Rusia resăritenă dela 1 lună acestea se recruteze trupe nouă câte cu 7 dela o mie.

Față cu atâtea faime, după care generalele insurgenților ungurești Clapca acuză se află la oștirea turcescă din Asia, acuză la cea dela Dunăre, se înștiințează din Malta din 7 Novr. c. n. cum că cu două zile mai înainte ar fi trecut Clapla pe acolo cu mai mulți ofițeri insurgenți încălătoria către Constantinople.

În Gazeta Triestului se spune, cum că sosirea trupelor ajutătoare s'ar fi înștiințată porții de către concerninții ambasadori oficiosi.

Principatele dela Dunăre

Dela granița Serbiei se scrie în O. D. P. următoarele: De vreo câteva zile întetește Pașa din Belgrad îndepărtarea consulului rusesc din Serbia. Guvernul sârbesc a năzuit până acuma cu totă serioșitatea a rămănea neutră, porța însă cărcă a câștiga Serbia pe partea sea, și să o tragă în luptă asupra Rusiei, o cercare ce sa făcut până acuma în mai multe forme de mai multe ori însă în zădar. Acesta se cărcă și acuma când oștirile turcești

staă între Rusia și Serbia, și acesta așa a zice este izolată de către Rusia. Se zice că consulatele franțozescă din Belgradă spriginește positiva pretensiune a Pașei din Belgradă cu vioțiune. Se speră, că așa se va compromite Serbia față cu Rusia, și va pune sfârșit statului neutrale, însă până acuma se pare că consulatele rusescă nu a dată nici ună semnă, că va părăsi Serbia la cererea Pașei, și așa se potă face și aici niște complicațiuni nouă și foarte grele, căci nu e de crezută, cumcă Rusia va espune Serbia, pe care o protege, voei turciloră. Pote dară lucrul veni până acolo ca pórta să ea mesure siluitórie asupra stăpânirei Serbești, ce ară pote aduce pre ușioră poporulă serviană asupra loră. Căderea unei lavine începe în mică, și apoi se întrinde fără să o poți ținea. Pozițiunea Serbiei a fostă totă deuna de influință la ținerea creștiniloră în Turcia. Cercările de resculare a bosnéciloră, bulgariloră și montenegriniloră nu s'aă potută lăți fără ajutoriulă Serbiei; de s'ară sili acuma Serbia să lucre, atunci nu este cu potință, ca ea să se lupte cu vrăjmașii ei națională de sute de ani asupra dreptcredințiosului Țară. Serbia ară trebui să se deciare pentru Rusia, și atunci ară fi silită a aduce și pe ceialalți de o semințiă cu ea vecini, pe creștinii slavă în câmpulă luptei. De sară întâmplă însă acesta atunci nu va putea nice o potere a pământului a scăpa turcii pe acesta peninsulă, o înfricoșată bătae de popóre ară începe, ca și pe timpii lui Caragiorge, și operațiunile ofensive ale turciloră de partea stângă a Dunării ară veni în scurtă la încetare seă ară trebui trupe franțozesti și englezești a descăleca parte în Montenegro, parte în Salonihă ca să elibereze spatele turciloră. Precum staă lucrurile, se pare că Franția vré să facă resboiulă, după ce va erumpe odata, europénă, din contra Anglia vré să dee luptei acestei precătă se pote o direpțiune asiatică, ca să țină pe Rusia îndepărtată de India.

Rusia.

Ziurnalele de Franc-Fortă justifică guberniulă rusescă asupra imputării, cum că ară fi apelată în manifestulă seă la patimile religiose. „Manifestulă rusescă“ scrie corespundintele vieneză „nu apeléze la simțulă religiosă ală rușiloră mai multă decâtă ce este pentru ună actă de lipsă, ce este a se privi ca o consecuențiă naturale a deciařiunei de resboiă a turciloră. Acestă actă pune accentă mai cu sémă pe nepolitica a Turciei, și decă vorbește „de o órbă cerbicositate a turciloră“ atunci nu trebuie să uitămă, că ună manifestă de resboiă, nu este o atestare de amicită, ci elă trebuie să numéscă lucrurile cu numele loră celă adeverată. Tocmai înpregiurarea, cum că acestă manifestă nu cércă a ațița simțirile religiose, și grăiește de spre o „sfântă și dréptă causă“ iară nu despre „ună resboiă sfântă“ ne dă cea mai bună garanțiă, cum că curtea din S. Petersburgă este hotărâtă a nu se abate nici într'o privință dela calea moderațiunei, o garanțiă care și altfeliă zace în mărinimosulă caracteră și în înalta înțelepțiune a Maiestății seale înperatului. Asecurareace a dată cabinetulă rusescă cabinetulă austriacă cândă a sosită știrea despre deciařiunea resboiuluiă adecă că Rusia nu va purcéde agresivă, de și ea ară fi tocmai așa pregătită a reîntórce agresiunea turciloră, ca și a primi dela ei proiecte de împăciuire, custă și acuma în totă poterea ei. Dea dreptulă dela pórta aă să vină acuma tóte proiectele. Acestă înpregiurare hegată cu desciderea vrăjmășieloră îngustă veză bine rola de mizlocitoriă a Austriei, însă nu o împedecă a continua silințele seale în Constantinopole a convinge pe pórta despre lipsa a înceia cătă se pote mai curândă pace cu Rusia. Cele mai mară pedece se pară în privință acesta a fi în Constantinopole. După cels ce scriă cei mai demni de credință

ómenî a apucatû pe popóarele turceşti o mişcare gigantică, ele se parû a fi ameiţite de o nebuniă resboiosă, ca să mérgă cu tóte la ţermii Dunării. Décă sultanulû se va pune în adeverû precum se zice în fruntea oştirilorû, ce ca prin treacătû a pomeni, nu s'a întemplatû de 200 anî, arû ajunge fanitismulû turcescû celû mai mare gradû şi decă turciî, de care să ne apere Dumnezeû, arû câştiga şi vreunû folosû asupra ruşilorû, atunci arû fi cu nepotînţă a prevedea încătr'o arû duce acéste mare mişcare în Turcia. În mizloculû acestei speranţă despre o restaurare curândû a păcii, să nu uîtmû a lua în consideraţiune şi ferberea lumeî musulmane şi atunci, decă acéste arû fi trăsăriturele cele mai de pre urmă ale ei.

Turcia.

Gazeteî din Triestû se scrie din Constantinopole: O cerimoniă serbătoréscă de însemnătate istorică pentru Turcia şi pentru sultanulû stăpănitoriû acuma s'a făcutû în 4 Noemvr. în moşea sultanû Mahmudû. Aci saû adunatû toţi cei mai înalţi preoţi turceşti, şi s'a cititû în prezenţia sultanului de Şeic-ul-islam o fetvă (rugăţiune de sfinţeniă), iară sultanului s'a datû sărvătoreşte cum numele de Gagi“ (învîngătoriû) pentru tóte timpurile. La turci este obiceiulû, şi pentru fieştecare regente turcescû cea mai mare demnitate, cum descide sultanulû unû resboiû norocosû asupra necredinţioşilorû, ai da acestû nume. Turciî ce erau în numărû mare adunaţi aû fostû după acésta deciarăţiune serbătoréscă apucaţi de celû mai mare entusiasmû. Tinărû şi bătrânû să înbulzea în moşee, şi aceasta s'a făcutû şi în celelalte moşee în care totû în acelû timpû s'a ţinutû rugăţiunea şi sfinţirea. Dela acestû minutû cugetă fieştecare turcû, cum că patria lui trebuie să iase învîngătoriă din resbelulû cei stă înainte. Toţi vréu să apuce armele şi se jură că vréu mai nainte să móră de câtû să nuşi câştige semne de biruinţe. — La acésta ocaşiune merită menţiune şi modulû cum se înşiră soldaţiî. Fieşte care ofiţirû orî de ce rangû, capătă o foe, pe care sântû însemnate detorinţele, ce are elû să le îndeplinéscă pentru patria sea, şi anume porunca mai nainte se móră, decâtû să întindă armele şi să părăsécă stégulû. După ce citeşte să întrébă de ministeriulû de resboiû: Vrei tu se împli acésta detorie ecsactû, şi să mori pentru sultanulû Islam, séu nu ? — Décă zice vréu, atunci elû se face soldatû, de nu arû avea însă elû destulă potere, ce încă până acuma nu s'a întămplatû, să urméză acesteî sfinte ciemări, atunci sarû slobozi să mérgă în pace la casa sea. Soldatulû de rândû se citeşte rugăţiunea de Imanû, şi decă zice aşia, atunci sare peste o sabiă, ce stă pe pământû scósă din técă, şi acésta formulă face legătuinţa nedeslegată. Mai nainte de ce părăseşte soldatulû loculû unde se face acésta, strigă încă şi Serascirulû ceteî care merge la luptă: Copiî sultanului, trageţi la bătae, învingere séu mórte, dar nu ruşinătoriă retragere-cine părăseşte stégulû perde prin sabia acésta viaţa. Aşia vrea Dumnezeû şi profetulû lui. (Pentru norocósă descidere a resboiului asupra celorû necredinţioşi adecă asupra creştinilorû ce sariră ajutată de creştini! —)

Creştiniî de aici a tuturorû confesiunilorû daû uniî după alţiî petiţiuni pentru a căpăta licenţă, ca să se împărtăşécă la luptă în partea porţiî. Acésta se mulţemeşte, însă nu dă respunsû decisivû! — Semnû că se încrede creştinilorû. Impoporaţiunea grecéscă din capitale a datû după ecsempulû celeî armeneshi porţiî o adresă de subpunere şi credinţă. Tocmai aşia a împărtăşitû patriarhulû celû noû circulariulû, ce la emisû către toţi episcopii şi tóte comunele imperiului.

Ce se atinge de adresa comunității grecești, se ținea despre ea nice mai multă nice mai puțin, decât despre cea armenescă. Ambe să prezentat la deosebita dorire, denuț place a zice mai bine la deosebita poruncă a porții. Și noul patriarh este o creatură a ministeriului turcesc. Nu este adevărat, că el ăia câștigat postul său cu 600,000 piaștri, mai înainte era acesta sistemă de cumpărare suferită de portă, la alegerea de pre urmă însă s'a cerut mai cu sémă a vedea la postul acesta un om pe care să se pótă lăsa, și care să fie adict portii.

Tinerii din Alepo ard de dor a merge la luptă asupra rușilor. Șeicii predică resboiul sfânt, doi din cei mai cu vază vrău să comite pe voluntarii, pe cari ei îi înbracă și armeze. Ca ductore a acestor voluntari s'a denumit de Pașa serbătorește în moșee după rugățiunea de amezi un tinăr frumos Ali-Nec, Șerif Zade, carele fu încins cu o sabie scumpă. Șeicul mare bine cuvântă stégul, apoi Ali-Nec fu petrecut cu alai acasă. Denumirea acestui tinăr bărbat a făcut impresiune bună între poporațiunea creștină, pentru că ea este convinsă cum că el va ști înfrunta ori ce fanatism, și va ști ținea în frâu pe entusiaști cei mulți. Eră căpăta gubernatorele invitațiune a aduna cât pôte mai multe trupe neregulate, care au să formeză din o parte garnisonul de aici, iară din alta să stea înaintea popoarelor muntene. Într'alte ne bucurăm aici de pace.

38.

Publicarea sumelor dăruite la fundațiunea Franțiscu Iosifiană:

				M.	C.
				fl.	cr.
Dela Înălția Sa, Domnul Principele Miloș Obrenovici 10 galbeni a 5 f. 20 c.				53	20
„	Avraam Zaharie din Țebea	—	—	5	—
„	Ioann Mețian din Zerești	—	—	5	—
„	Ioann Popa din Arpașu de sus	—	—	5	—
„	Unu Anonim din Sas-Sebeș	—	—	5	—
„	Dimitrie Marcan din Zollan	—	—	5	—
Suma				78	20
Din Protopopiatul Sas-Sebeșului					
Din Comunitatea Ș i b i ș e l în valută. Dela Ilie Hința Paroh 2 f. 30 c. A. Duvlea 2 f. 30 c. T. Stănuș 50 c. iară S. Morariu, I. Duvlea, I. Zămora Diacon, G. Oancea și T. Lascu câte 25 c. F. Mișu, T. Pârvu, T. Zămara și I. Roman câte 15 c. Din lada bisericești 5 f. 5 c. în arg. face					
Suma				5	36
Din Comunitatea D r â m b a r i ũ, în valută. Dela I. Stanciū Paroh 2 f. 30 c. C. Văsi cant. 22 c. G. Josan 7 c. iară T. Mărginén, N. Petrasă, I. Stanciū, D. Magda, I. C. Magda, D. Hilla, I. Muntian, C. Magda, I. Magda bărdăș, I. Iancu, I. Văsi, L. Magda, T. Magda, M. Văsi, P. Văsi, I. David, N. Magda, I. Petrasc I. L. Petrașc vād. și T. Mărginean câte 15 c. în arg. face					
Suma				3	12
Dela Comunitatea C i o a r a — — —				6	—

„	Biserica din P e t r i f a l ă ũ	—	—	1	—
„	Nicolae Radu Preotulŭ de aci	—	—	6	—
„	I Tipeŭ Protopopŭ	—	—	5	—
	Suma			18	8
	Suma			105	8
	La care adăogănduse suma publicată în numerŭ trecuŭ de			5845	18
	Suma totală			5950	26

Pag. | 313

Cursulŭ banilorŭ la Viena în 22. Noemvre Calend. nouŭ.

Aurulŭ	—	—	—	—	—	—	—	122½
Argintulŭ	—	—	—	—	—	—	—	115 ⁷ / ₈

Redactor respunzătorŭ: **Dr. Vasici.**

Editura ŝi tipariulŭ Tipografieŭ diecesane.